

mint a hogy Fa-Hian és Hinen-Tsang, ezek a híres zarándokok, a 4. és 6. századból, bolyongásuk leírásában említik. Az ásatásokat most nagy buzgósággal folytatják, mert Asoka király, másként „Pyadassi, a jámbor“ története rendkívül fontos a buddhizmusra. Asoka egész országában mindenféle föliratos szobrokat, oszlopokat állíttatott Buddhának. E föliratok rejtik magukban a buddhizmus alapvető tanait és az új fölfedezés híre már is nagy vallásos forrongást keltett Indiában. Zarándoklásokra készülnek mindenfelől.

Az „Olcso könyvtár“ a *Franklin-Társulatnak* eme *Gyulai Pál* szerkesztésében folyó népszerű vállalatából ismét nyolcz kötete (364—371) hagyta el a sajtót, a következő eredeti és fordított művek. *A Dabóczy-család*, *Pálffy Albert* veterán írónk regénye, mely a legújabb időkben játszik, de a régi patriárkhális, magyaros életet tükrözi vissza. Egy úri család drámáját írja le, cselekvényben, fordulatokban gazdagon, mellék-epizódokban is változatosan s alakjaiban sok jellemzetességgel. Ára 60 kr. *Alarcon* Péternek műve, kitől magyarra csak az utóbbi időkben fordítottak le egy pár elbeszélést. Egyik nevezetes műve, az »El escandalo«, nagyon sok kiadást ért meg az író hazájában. Ez jelent meg most magyarul „*A botrány*“ cím alatt. A tizenkettedik spanyol kiadás után fordította *Haraszi Gyula*. A spanyol társadalom képét adja, mélyrehatóan megfestve, az emberek kitűnő rajzával. A művészi előadást a gúny, humor és szellemesség emeli. A fordítás igen gondos és magyaros. A híres munka 466 oldalnyi kötetet foglal el, ára 80 kr. — *Gabrielle*, színmű öt felvonásban. írta Augier Emil, francziából fordította ifj. Szász Béla; ára 40 kr. *A kapitány leánya*, Puskin Sándor egyik legszebb regénye, oroszról fordította Ambrozovics Dezső; ára 40 kr. — *Descartes emlékezete*, a XVII. századbeli nagy francia gondolkozó életének és filozófiájának ismertetése, a francia akadémiától 1765-ben megkoszorúzott emlékbeszéd, írta Thomas, francziából fordította és jegyzetekkel ellátta Rácz Lajos; ára 30 kr. — *A magyar irodalom főirányai*, a magyar szellemi élet összefoglalása legfőbb mozzanatainak kiténtetésével, írta Riedl Frigyes; ára 30 kr. — *Folt, mely tisztít*, a modern drámai költészet kitűnőségének, Ecbegaray Józsefnek négy felvonásos drámája, spanyolból fordította Patthy Károly; ára 30 kr. — *A papa*, vígjáték három felvonásban, gróf Teleki-jutalmat nyert pályamű, írta Berczik Árpád; ára 20 kr.

Folyóiratok.

A *Századok* 10. decz. füzetében *Baráth Ferencz* »A Millenium (s a magyar történelem« cz. a rövid visszapillantást vet a milleniumi év végéről politikai, hadi és culturtörténetünk fejlődésére és mai állására és a kiállítás történelmi csoportjára. *Veres Endre* csehországi levéltárból újabb adatokat közöl szigetvári Zrinyi Miklós utolsó neje, *Rosenberg Éva* életéhez. *Thury József* »A magyarok eredete, őshazája és vándorlása« cz. nagyszabású tanulmányát fejezi be, a mely egészen új világot derít a keleti források eddig nálunk

nagyrészt ismeretlen adatai felhasználásával őstörténelmünkre. Az ujjur krónikák és sinai írók művei nyomán azt bizonyítja, hogy az ujjurok és az Altai hegység környékén lakó turkok a sinai birodalom északi részén lakott *hungnu* vagy *hunnu* népnek utódai, mely ellen a khinaiak a nagy kőfalat építették Kr. e. a III. században; s hogy a Pannoniát elfoglaló onogurok ungarok (magyarok) ezeknek az ujjuroknak, vagy ujjuroknak ivadécai, a kiknek történelmi feljegyzései körülbelül ezer évre nyúlnak vissza Kr. e. Thúry J. tanulmánya nagy forradalmat fog előidézni az őstörténelem egyoldalú kutatói között. — *Muhorai* Alfonz a Horváth és Palizsnai családok magyar nemességét védelmezi Wilczek Ede állításával szemben. *Illésy* János a Lehel kúrtjéhez, füződő Lehel-monda régiségét támogatja.

Az *Archeologiai Értesítő* 5. (decz.) számában *Jósa* András a bezdédi (Szabolcs m.) honfoglalás kori sírokban talált érczeleteket mutatja be. *Cséplő* Péter egy ártándi (Bihar m.) sír arany, vas, bronz és csont emlékeit ismerteti. *Stiassny* Róbert a gr. Batthyány Iván tulajdonában, Németujváron levő, XV. századi két képet mutatja be és magyarázza, melyek egyike Máriát, másika Szt. Katalin mystikus eljegyzését ábrázolja. *Mihalik* József a XV—XVII. században Bártfán élt ötvösök névjegyzékét és életrajzi adatait közli. *Géber* Antal felsorolja azon érdekes régiségeket, melyeket Kolozsváron a mult évi csatornázások alkalmával találtak.

A *Magyar Történelmi Életrajzok* 5. (decz.) füzetében *Zichy* Antal közli »Gróf Széchenyi István élete« 33—36. fejezeteit, melyekben az 1842—1845-ig terjedő eseményeket tárgyalja. Mint önálló kép a lánczvidék alapkövének letétele van a füzethez mellékelve. A szöveg között találjuk Szögyényi Marich László, Lonovics József, Klauzál Gábor, Szerencsy István, gr. Apponyi György, Nyáry Pál, gr. Szécheny Antal, gr. Zay Károly, gr. Lónyay Menyhért, br. Wenckheim Béla, hg. Metternich Kelemenné, br. Jósika Sámuel, gr. Batthyány Kázmér és Trefort Ágoston művészi kivitelű képeit és Széchenyi család czimerét.

A *Hadtörténelmi Közlemények* 5. (decz.) füzetében *Rónai Horváth* Jenő megkezdi »Magyar Hadi Krónika« című s a magyar nemzet ezeréves küzdelmeinek katonai történetét tárgyaló műve II. részének közlését, terjedelmesen rajzolva a mohácsi vésztől Buda visszavételéig lefolyt csatákat. A szöveg közé nyomva igen érdekes képeket találunk, mint pl. Eger a XVI. században, Szigetvár az 1566. évi ostrom idejében, a szentgotthárdi csata. Melléklettől csatolja az író Buda 1686 évi ostromának Fontana János által készített nagy rajzát.

Az *Erdély* 9. számának főbb cikkei a következők: »A székelyföldi fürdők« cz. a. a marosvásárhelyi iparkamara jelentése alapján ismertette látjuk a székelyföld minden fürdőjét, azok mult évi látogatottságát s jelen állapotát. *Czirbusz* Géza »Hegyen-völgyön« cz. a. ismerteti a Hideg-Szamos völgyét és az Andrassy havasok vidékét. A füzetet sikerült rajzok díszesítik.

Az *Irodalomtörténelmi Közlemények* 4. füzetében *Széchy* Károly közli és ismerteti irodalmunk két elveszettnek tartott emlékét: *Szent* Miklós dícséretét, melyet Péchy Ferencz a XVI. században dolgozott át az Anthonus Ma-

nicellus Veliternus által írott latin eredetiből és a Tar Lőrincz zarándoklásáról szóló 14 soros latin költeményt. Mindkettő a gyöngyösi ferenczesek egyik gyűjteményes kötetében maradt fenn, mely gyűjtemény felkeresésével Murajda Nándor igen becses szolgálatot tett irodalomtörténetünknek. *Versényi* György Hóry Farkasról, a Kalotaszeg dalnokáról írt, az Erd. Muz. gyűlésén nagy tetszés közt felolvasott jeles értekezését közli. *Borsos* István közli Petőfinek egy ismeretlen költeményét, az *Ilda* ez románczot. *Illésy* János I. Balassa Bálint néhány nyugtáját ismerteti, melyekből tájékozást nyerünk az ő állapotára és tartózkodási helyeire nézve. *Wertheimer* Ede ismerteti azon okokat, amelyek miatt Fejér György 1822-ben az egyetemi könyvtár főnökévé kineveztetett. *Kandra* Kabos befejezi az ősmagyar csillagos égről írott tanulmányát, kimutatva, hogy az ős magyarság nyelvében sokkal gazdagabb volt a csillagos ég, mint a keresztyén magyarság nyelvében. — Adattár, ismertetések és gazdag repertorium zárják be a füzetet.

A *Nyelvtudományi Közlemények* 3. (szept.) füzetében *Alixics* György a népies oláh nyelv eredetéről értekezik. *Erdélyi* Lajos megkezdi »Az összevont mondat modern szempontból« cz. mélyreható tanulmányon alapuló értekezését. *Munkácsi* Bernát a magyar *est* szó eredetét kutatja. *Prikkel* Marián a halotti beszéd néhány nyelvalakját vizsgálja. *Volf* György »a tudomány szabadságáért« harcolt Asbóth szlavizmusa ellen. *Asbóth* Oszkár a szláv jövevények korát igyekszik megállapítani. *Zolnai* Gyula nyelvtörténeti adatokat közöl. Debreczen régi jegyzőkönyveiből. — A 4. (decz.) füzetben *Setälä* Emil a finn-ugor *d* és *d'* hangok viszonyát ismerteti. *Kunos* Ignác a török nyelv idegen elemeit sorolja fel. *Asbóth* Oszkár a magyar *o* és a szláv *o* hang viszonyát vizsgálja a kölesönzött szavakban. *Melich* János a »követ fujni« kifejezés eredetét keresi, de nem tudja megállapítani, vajon eredeti magyar kifejezés-e az vagy nem?

Az *Egyetemes Philologiai Közlöny* 10. (decz.) füzetében *Illésy* János az orsz. levéltárból adatokat közöl I. Balassa Bálint lakadalmára vonatkozólag. *Reményi* Ede bevégzi az »Anyai jellemek Homerosz eposzaiban« cz. értekezését. *Bergmann* Ágost befejezi Platen Ágost német költő működésének méltatását. *P. Thewrewk* Emil közzé teszi a Pajor István féle pályázatról szóló jelentését. *Krausz* Sámuel ismerteti a Nagy Sándor-mondának a X. században, Dél-Olaszországban keletkezett azon alakját, melyben a magyarok régi országa (Torgáma) is szerepel. *Tolnai* Vilmos egy új adatot közöl a »Efezusi Matrona« irodalmunkban többször feldolgozott történetéhez.

A *Protestáns Szemle* 10. füzetében *Pokoly* József az erdélyi fejedelmeknek az egyházhoz való viszonyát fejtegeti Bocskaitól-Apaffyig. *Révész* K. befejezi a budai zsinat naplójának közlését. *Ruszkay* Gyula *Furrer* után arról értekezik, hogy le-élte-e már magát a keresztyén vallás? S a világtörténelmi szempontból oly nagy fontosságú kérdést a keresztyénség javára dönti el.

A *Theologiai Ismeretek Tára* (Szerk. Zoványi Jenő, tiszaföldvári ref. lelkész.) VII. füzete az Isten — Kathorosok közt levő szavakat magyarázza.